

КВІТКО Лев (לייב קלויטקא); 11. 11. 1890, містечко Голосків Поділ. губ., нині село Летичів. р-ну Хмельн. обл. — 12. 08. 1952) — єврейський поет. Залишившись сиротою, з 10-ти р. мандрував Україною, займався самоосвітою. 1915 у м. Умань (нині Черкас. обл.) **Д. Бергельсон** познайомив К. з євр. письменниками. Дебютував 1917 у київ. г. «**ראס פרייע ווארט**» («Вільне слово»). Видав зб. для дітей «**לידעלעך**» («Пісеньки», К., 1917). Кн. «**טריט**» («Кроки», К., 1919) пройнята романтич. та рев. настроями. У поемі «**רויטער שטורם**» («Червона буря»; перший твір на їдиш про більшов. переворот 1917), опубл. у г. «**ראס ווארט**» («Слово», 1918) і ж. «**באגניען**» («На світанку», 1919), показав протиріччя Визв. змагань 1917–21 в Україні. 1921 емігрував. Жив у Берліні, де видав зб. «**גריין גראז**» («Зелена трава», 1922) та «1919» (1923), присвяч. євр. погромам. Переїхав до м. Гамбург, працював у рад. торг. представництві. Член КП Німеччини. Друкувався на їдиш у рад. і зх. періодиці. Щоб уникнути арешту, повернувся до СРСР. Надрукував цикл оповідань про життя у Гамбурзі «**פּעל ריאגראנדער**» («Ріо-Грандське хутро», 1926; окремо — Х., 1928), автобіогр. повість «**ליאם און פעטריק**» («Лям та Петрик», 1928–29; окремо — Х., 1930). Сатир. поезії увійшли до зб. «**געראנגל**» («Сутичка», Х., 1929). Пролетар. критику особливо розлютив вірш «**מױל דער שטינקלפויגל**» («Смердючий птах Мойлі»). К. звинуватили у «правому ухилі». 1931 працював на Харків. трактор. заводі. Зб. «**אין סראקטאר-צעך**» («У тракторному цеху», Х., 1931) теж не схвалила рад.

критика. Від 1936 — у Москві. Зб. «**געקליבענע ווערק**» («Вибрані твори», К., 1937) вже цілком відповідала засадам соцреалізму. 1938 написав антифашист. вірш «**פושקין און הײנע**» («Пушкін і Гайне»), у якому від імені рос. поета пропонував Г. Гайне пожити в СРСР. 1941 в м. Каунас (Литва) під час нім. бомбардування згоріли сигнал. екземпляри віршов. роману «**יונגע יארן**» («Роки молоді»), над яким К. працював від 1928. Виїхав до м. Куйбишев (нині Самара, РФ) для роботи в Євр. антифашист. комітеті. Працював у г. «**אייניקייט**» («Єдність»). Автор низки перекладів з укр., білорус. та ін. мов; підручника «**לייענבוק פארן צווייטן קלאס**» («Книга для читання для 2 кл.», Х.; К., 1934) та «**לייענבוק פארן דער אנפאנגשול**» («Книга для читання для вечірніх шкіл», К., 1936). Видав кн. «**רייזעס און פאעמעס**» («Подорожі і поеми», Х., 1934), «**א מיסע וועגן מיידעלע מיטן רויטן טיכעלע**» («Казка про дівчинку з червоною хустинкою», Х.; О., 1936), «**געזאנג פון מײן געמיט**» («Пісня для моєї душі», 1947), «**געקליבענע ווערק**» («Вибрані твори», 1948; обидві — Москва). Із Д. Фельдманом переклав «Антологию української прози» (Х., 1936) мовою їдиш «**אנטאלאגיע פון אוקראינישער פראזע**». 22 січня 1949 заарешт. у справі Євр. антифашист. комітету, розстріляний. Реабіліт. 1954. Окремі твори К. українською мовою переклали П. Тичина, В. Сосюра, І. Кулик, Н. Забіла, М. Пригара, А. Авраменко, Є. Райцин, М. Константинопольський, Є. Богуславський, Р. Троянker. Добірку віршів К. у перекл. П. Тичини українською мовою опубл. в «Антології єврейської поезії» (К., 2007).

Основні твори

укр. перекл. — Найкраще ім'я. Х., 1929; Панац. Х., 1930; У порту: Оповідання. Х., 1930; Свято: Вірші. Х., 1931; Трамвай: Вірші. Х., 1931; Два товариші: Повість. Х.; О., 1932; 1935; Скрипньока: Вірші. Х.; К., 1933; Х.; О., 1936; Кишенька: Вірші. Х.; О., 1935; Поросята: Вірші. Х.; О., 1935; 1936; Х., 1938; Ранок: Зб. оповідань. Х.; О., 1935; Коли я виросту: Вірші. Х.; О., 1937; Х., 1938; Коліскова. Х., 1938; У мене тайна. К., 1958; Бабусині руки. К., 1980.

Рекомендована література

1. Смирнова В. Лев Квітко: Крит.-біогр. очерк. Москва, 1957;
2. Гельфандбейн Г. Приносящий радость //

- Гельфандбейн Г. Генерал и адъютант. Х., 1966;
3. Жизнь и творчество Льва Квитко. Москва, 1976;
4. Чуковский К. Квитко // Чуковский К. Современники:

Портреты и этюды. Минск, 1985.

В. Б. Богуславська, Г. А. Ривкіна

Бібліографічний опис:

Квітко Лев / В. Б. Богуславська, Г. А. Ривкіна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11625>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).